

# Hoofdstuk 6

## Vrij verkeer, economische migratie en studenten

In dit hoofdstuk presenteert Myria gegevens over economische migratie naar België, het vrije verkeer en migratie om redenen van onderwijs. De rechten van Europese werknemers zouden beter gewaarborgd kunnen worden, met name door de volledige en correcte omzetting van richtlijn 2014/54.



## Cijfers

De economische migratie naar België is een moeilijk onderwerp om te bestuderen aan de hand van de beschikbare cijfers want er bestaat geen unieke databank die het fenomeen in zijn geheel kan aantonen. Onderstaande gegevens tonen elk een aspect van dit complex fenomeen.

Aangezien er verschillende rechten zijn wat betreft toegang tot het grondgebied, verblijf en werk, zullen de gegevens van derdelanders op een andere manier worden aangekaart dan die van EU-burgers.

- Voor **derdelanders** worden volgende vragen aangekaart:
  - Toegang tot het grondgebied omwille van professionele redenen (visa toegekend omwille van professionele redenen).
  - Toegang tot verblijf (eerste verblijfstitels toegekend om een bezoldigde activiteit)
  - Toegang tot werk:
    - Loontrekkende (arbeidskaart)
    - Zelfstandige (beroepskaart)
- Voor **EU-burgers** zal de aandacht gevestigd worden op het vrij verkeer en de toegang tot het verblijf (eerste verblijfstitels) maar ook op inperkingen van het vrij verkeer, op basis van de cijfers van intrekking van de verblijfstitel, het bevel om het land te verlaten en de verwijdering van EU-burgers. Aangezien zij vrij toegang hebben tot het Belgisch grondgebied, worden zij niet opgenomen in de databank van de visa. Hetzelfde geldt voor de arbeidskaarten en beroepskaarten, waarvan ze vrijgesteld zijn.
- De gegevens van RSZ over **gedetacheerde werknemers** in België geven de cijfers van de werknemers (voornamelijk EU maar ook niet-EU) die over dit statuut beschikken afzonderlijk weer.
- De gegevens van de *Socio-economische monitoring 2017, arbeidsmarkt en origine* geven de tewerkgestelden onder de vreemdelingen weer, (EU en niet-EU), die waren ingeschreven in het Rijksregister in 2010, naargelang de geregistreerde verblijfsredenen. Ze bieden voor de eerste keer de mogelijkheid om het percentage te weten van personen die werkzaam zijn onder de personen die een verblijfstitel gekregen hebben om redenen die verband houden met een bezoldigde activiteit, maar ook van personen die een verblijfstitel gekregen hebben om familiale redenen, studieredenen, internationale bescherming of regularisatie.

Wanneer men deze gegevens bestudeert, is het noodzakelijk om in het achterhoofd te houden dat:

- het motief van afgifte van een visum of een verblijfstitel niet bepaalt of die persoon effectief gaat werken. Personen die een verblijfstitel gekregen hebben om niet-professionele redenen kunnen ook werken als de wet dat toestaat.
- Toegang tot werk hangt af van de nationaliteit en van het verblijfsstatuut van de vreemdeling.
- Nota: de referentiejaar van de voorgestelde gegevens variëren naargelang de bronnen. Het gaat steeds om de laatst beschikbare gegevens op het moment dat het rapport geschreven werd (maart 2018).



# Economische migratie van derdelanders

## 1. Toegang tot het grondgebied om professionele redenen

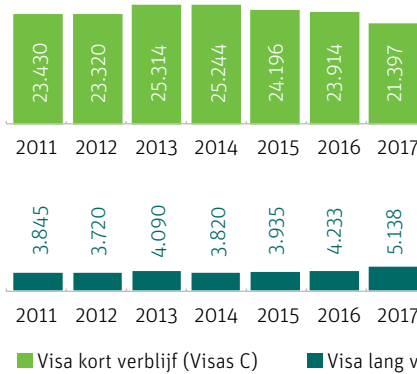
### Visa

In 2017:

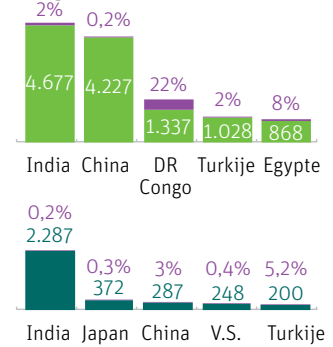
- Van alle visa die zijn toegekend voor kort verblijf, zijn **11%** toegekend om professionele redenen, van alle visa die zijn toegekend voor lang verblijf, zijn **17%** toegekend om professionele redenen.
- Het aantal toegekende visa C neemt af, terwijl het aantal visa D toeneemt.
- Voor de visa C hebben de Afrikaanse landen een weigeringsgraad die hoger ligt dan het gemiddelde.
- Voor de visa D ligt de weigeringsgraad meestal zeer laag.

Meer cijfers over visa vindt u terug in het hoofdstuk Toegang tot het grondgebied.

Visa toegekend om professionele redenen



Top 5 van de nationaliteiten waaraan een visum werd toegekend in 2017



BrO:n: FOD Buitenlandse Zaken, calculaties Myria

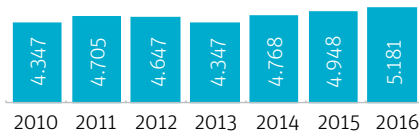
## 2. Toegang tot het verblijf op grond van bezoldigde activiteit voor niet-EU-burgers

### Eerste verblijfstitels toegekend in 2016 op grond van bezoldigde activiteit

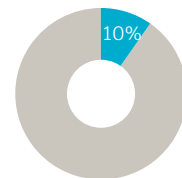
In 2016:

- 10%** van de eerste verblijfstitels toegekend aan derdelanders, werden toegekend op basis van een bezoldigde activiteit. Deze verhouding blijft stabiel ten opzichte van 2015. Zie hoofdstuk Bevolking en bewegingen.
- Werden er **5.181 eerste verblijfstitels toegekend**. Men merkt een lichte toename op van 5% ten opzichte van het vorige jaar. Over een langere periode merkt men alleszins een belangrijkere toename: tussen 2010 en 2016 was er namelijk een toename van 19%.
- De **Indiërs** alleen al vertegenwoordigen bijna één op vier (24%) van de verblijfstitels op grond van bezoldigde activiteit van de derdelanders. Dit verklaart waarom 43% van alle verblijfstitels aan Indiërs werd toegekend, hetzij de hoogste plaats in de top 10 van de niet-EU-nationaliteiten.

Eerste verblijfstitels toegekend op grond van bezoldigde activiteit



Deel van het geheel van de 1<sup>e</sup> verblijfstitels afgeleverd in 2016



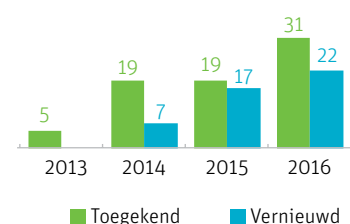
Top 10 van de niet-EU-burgers

Nationaliteit	Eerste verblijfstitels toegekend in 2016 op grond van bezoldigde activiteiten	% in vergelijking met andere nationaliteiten	% in vergelijking met andere redenen
India	1.259	24%	43%
Verenigde Staten	874	17%	39%
Japan	350	7%	36%
China	311	6%	18%
Turkije	192	4%	11%
Canada	174	3%	30%
Rusland	172	3%	16%
Brazilië	134	3%	12%
Marokko	123	2%	2%
Filippijnen	93	2%	18%
Anderen	1.499	29%	4%
<b>TOTAAL</b>	<b>5.181</b>	<b>100%</b>	<b>10%</b>

BrO:n: DVZ-Eurostat

### Blaue kaarten

In 2016, werden er 31 Europese blauwe kaarten toegekend aan hoog gekwalificeerde niet-EU-loontrekkenden. De voornaamste nationaliteiten die hiervan genoten, waren Amerikanen (6), Russen (5) en Chinezen (3). Er werden in datzelfde jaar 22 kaarten vernieuwd. Familieleden van deze personen konden genieten van de afgifte van 22 kaarten en 26 vernieuwingen in 2016.

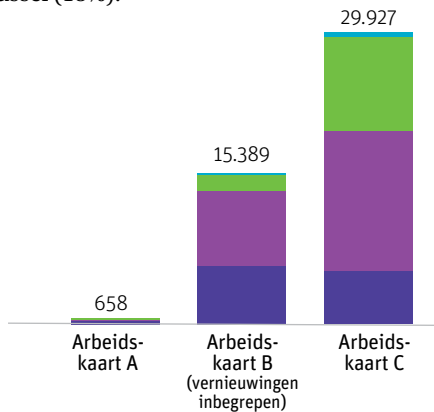


BrO:n: DVZ-Eurostat

### 3. Toegang tot werk voor niet-EU-burgers

#### Arbeidskaarten voor loontrekkenden

- In 2016 werden er in totaal **658 arbeidskaarten A**, **15.389 arbeidskaarten B** en **29.927 arbeidskaarten C** afgeleverd.
- Meer dan de helft van de arbeidskaarten A werden door Brussel afgeleverd (58%), 27% door Vlaanderen en 14% door Wallonië.
- Arbeidskaarten B daarentegen werden voornamelijk afgeleverd door Vlaanderen (50%), gevolgd door Brussel (39%) en ten slotte Wallonië (11%).
- Hetzelfde geldt voor arbeidskaarten C, waarvan 48% werd afgeleverd door Vlaanderen. Wallonië eindigt hier op een tweede plaats met 32%, gevolgd door Brussel (18%).

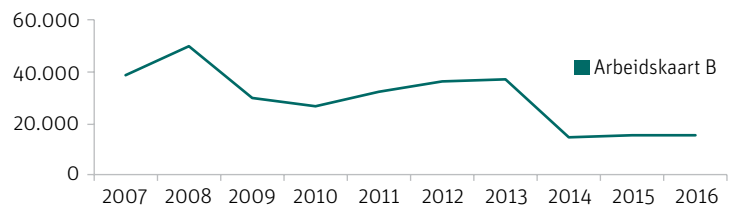


Region	Arbeidskaart A	Arbeidskaart B (vernieuwingen inbegrepen)	Arbeidskaart C
Duitst. Gem.	0	56	545
Wallonië	95	1.685	9.512
Vlaanderen	179	7.645	14.369
Brussel	384	6.003	5.501
Totaal	658	15.389	29.927

De **Arbeidskaart A** is geldig voor onbeperkte duur en voor alle werk in loondienst. Deze kaart is voorbehouden voor werknemers die gedurende meerdere jaren gewerkt hebben met arbeidskaart B.

De **Arbeidskaart B** is geldig voor maximum 12 maanden en is beperkt tot een enkele werkgever. In principe dient de goedkeuring voor de tewerkstelling te worden aangevraagd door de werkgever voordat de werknemer in België aankomt. Anders gezegd, het recht op werk geeft het recht op verblijf en immigratie.

De **Arbeidskaart C** is eveneens geldig gedurende 12 maanden, maar laat de vreemdeling toe om voor elke werkgever te werken. In tegenstelling tot de arbeidskaart B, wordt de arbeidskaart C aangevraagd op Belgisch grondgebied, wanneer het verblijfsstatuut toegang verleent tot de arbeidsmarkt.



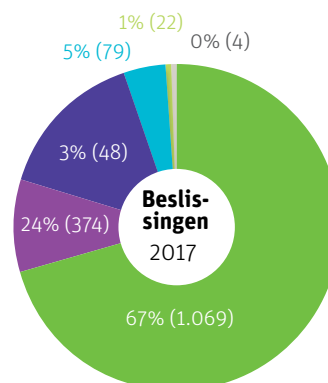
Tussen 2015 en 2016 merkt men een zekere constante op in de **afgifte van arbeidskaarten B**. De 10 laatste jaren vertonen belangrijkere variaties. Een eerste daling was zichtbaar tussen 2008 en 2010, ten gevolge van een vrijstelling van arbeidskaarten voor Polen vanaf mei 2009. Tussen 2013 en 2014 was er een tweede daling, door de vrijstelling van arbeidskaarten voor Roemenen en Bulgaren vanaf 2014.

Zie: Myriatics#3 Nieuwe migratie uit Oost-Europa  
Focus op de Roemenen, Polen en Bulgaren,  
[www.myria.be/files/Myriatics3-FR-160316.pdf](http://www.myria.be/files/Myriatics3-FR-160316.pdf)

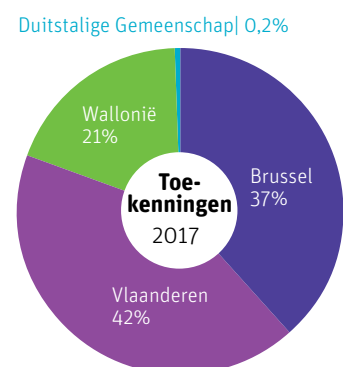
#### De beroepskaarten voor zelfstandigen

- In 2017 hebben er, op een totaal van 1.596 beslissingen, 1.069 geleid tot de toekenning van een beroepskaart of een vernieuwing ervan (67% positieve beslissingen). Daar men in 2016 934 positieve beslissingen telde, constateert men een lichte toename (+14%).
- In 2017 werden er 449 beroepskaarten toegekend door Vlaanderen (42%), 396 door Brussel (37%), 222 door Wallonië (21%) en 2 door de Duitstalige Gemeenschap (2%).

**67% positieve beslissingen in 2017**



**1.069 beroepskaarten toegekend in 2017**



■ Toekenningen ■ Weigeringen ■ Onontvankelijk ■ Zonder gevolg ■ Vrijstelling ■ Transfer

■ Duitstalige Gemeenschap ■ Wallonië ■ Vlaanderen ■ Brussel

# Het vrij verkeer van EU-burgers in België

Het vrij verkeer is van toepassing op burgers die een nationaliteit hebben uit een van de EU-landen en voor een verblijf van langer dan 3 maanden. Het gaat ofwel om:

- een loontrekkende of een zelfstandige,
- een werkzoekende met een reële kans te worden aangenomen,
- een persoon met ziekte-verzekering en voldoende inkomen om niet ten laste te vallen van de Belgische sociale bijstand,

- een student, op voorwaarde dat hij is ingeschreven in een door de overheid georganiseerde, erkende of gesubsidieerde onderwijsinstelling en hij beschikt over een ziektekostenverzekering.

EU-burgers hebben dus geen visum nodig om toegang te krijgen tot het Belgisch grondgebied. Ze hebben eveneens toegang tot loonarbeid en werk op zelfstandige basis zonder dat ze daartoe een arbeidskaart of een beroepskaart nodig hebben.

## Eerste toegekende verblijfstitels

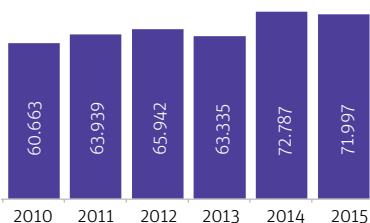
**71.997** eerste toegekende verblijfstitels aan EU-burgers in 2015

**40%** omwille van familiale redenen

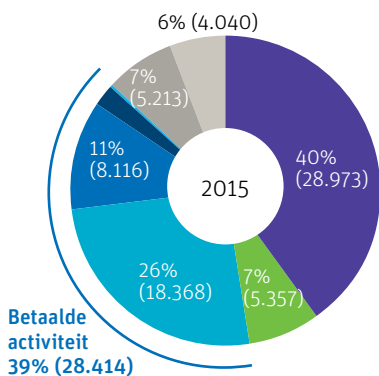
**39%** om redenen in verband met een bezoldigde activiteit

- Gezinshereniging
- Onderwijs en studies
- Loontrekkenden
- Zelfstandigen
- Werkzoekenden
- Andere bezoldigde activiteiten
- Houders van voldoende bestaansmiddelen
- Onbepaalde en andere

Eerste toegekende verblijfstitels aan EU-burgers



Motief van afgifte van de eerste verblijfstitels in 2015 (Totaal = 71.997)

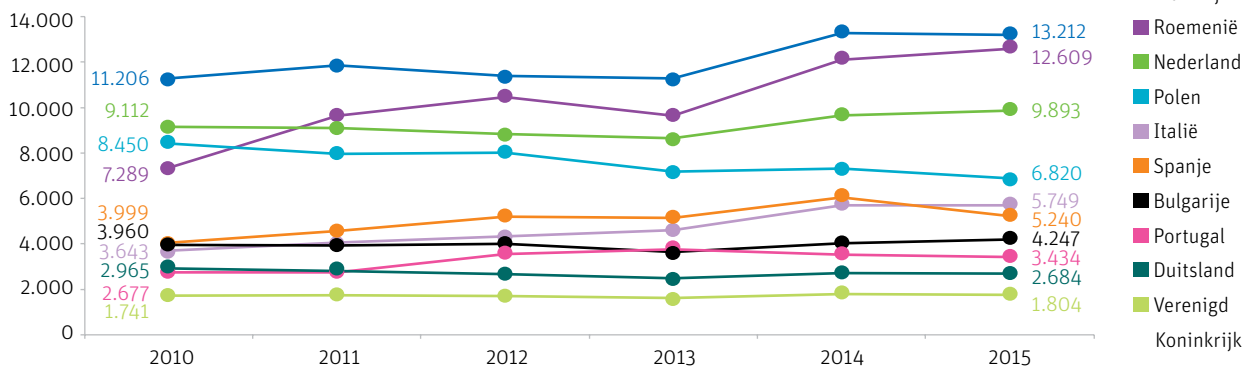


Net zoals voor derdelanders is de eerste reden van afgifte van een verblijfstitel de **gezinshereniging** (40%). Maar in het geval van de EU-burgers wegen de redenen met betrekking tot een **bezoldigde activiteit** (39%) (loontrekkenden, zelfstandigen, werkzoekenden en anderen) praktisch even zwaar door als de familiale redenen. **Studieredenen** maken 7% uit, net zoals personen die over voldoende **bestaansmiddelen** beschikken ook 7% vertegenwoordigen voor de afgifte van een eerste verblijfstitels aan EU-burgers in 2015.

De gegevens over de motieven van de verblijfstitels van EU-burgers en hun reden van afgifte worden momenteel niet op systematische wijze gepubliceerd. De gegevens die hier worden voorgesteld, komen uit een parlementaire vraag waarvan het antwoord gepubliceerd werd in 2017. Het geeft de gegevens weer van de eerste verblijfstitels van EU-burgers en hun motief van afgifte van 2010 tot 2015. Myria beveelt de overheid aan een instelling op te dragen om deze cijfers jaarlijks te publiceren.

► Voor de motieven van afgifte van de eerste verblijfstitels van niet-EU-onderdanen, zie hoofdstuk *Bevolkingsgroepen en bewegingen*.

Eerste verblijfstitels toegekend aan EU-burgers, top 10 van de nationaliteiten



Fransen (18%) en Roemenen (18%) zijn de twee eerste nationaliteiten aan wie eerste verblijfstitels werden toe-

gekend in 2015. Gevolgd door Nederlanders (14%), Polen (9%) en Italianen (8%).

## Intrekking van verblijfstitels van EU-burgers

### 1.845 intrekkingen van verblijfstitels van EU-burgers in 2016

Als aan de verblijfsvoorwaarden niet langer is voldaan, kan de verblijfstitel van een EU-burger worden ingetrokken.

In 2016:

- De **verblijfstitel van 1.845 EU-burgers** die in België verblijven, **werd ingetrokken**. Bijna de helft van hen waren van Roemeense nationaliteit (47%).
- 1.055 verblijfstitels van EU-burgers werden ingetrokken omdat de houder ervan "niet meer beantwoordde aan de voorwaarden" (57%), 392 omwille van fraude (21%) en 283 omwille van "onredelijke belasting" van het Belgische sociale bijstandssysteem (15%).

Nationaliteit	EU-burgers wiens verblijf werd ingetrokken in 2016	%
Roemenië	863	47%
Bulgarije	254	14%
Nederland	170	9%
Italië	103	6%
Spanje	101	5%
Frankrijk	94	5%
Slovakije	80	4%
Portugal	54	3%
Polen	45	2%
Griekenland	23	1%
Andere	58	3%
<b>TOTAAL</b>	<b>1.845</b>	<b>100%</b>

BrO:n: Kamer van volksvertegenwoordigers, geschreven vraag en antwoord nr. 998, bulletin 115, publicatiedatum 24/04/2017

## Bevelen om het grondgebied te verlaten en repatriëring van EU-burgers

### 5.558 bevelen om het grondgebied te verlaten afgeleverd aan EU-burgers in 2016

- EU-burgers krijgen in principe enkel een bevel om het grondgebied te verlaten (**BGV**) in geval van problemen met de openbare orde of, sedert juli 2016, in geval van fraude.
- Van de 47.811 BGV die afgeleverd werden in 2016, ging het in **5.558** gevallen om **EU-burgers**, dat is 12% van het totaal. Meer dan een vierde van die BGV aan EU-burgers werden afgeleverd aan Roemenen (27%).

Roemenië	1.512	27%
Nederland	959	17%
Frankrijk	707	13%
Bulgarije	470	8%
Polen	435	8%
Italië	336	6%
Spanje	259	5%
Portugal	163	3%
Slovakije	162	3%
Kroatië	92	2%
Andere	463	8%

### 857 repatriëringen van EU-burgers in 2016

- De **repatriëring van EU-burgers (857 in 2016)** vertegenwoordigt 18% van het totaal aantal repatriëringen in 2016. Met 330 repatriëringen in 2016 staan Roemenen op de eerste plaats van repatriëringen van EU-burgers, vóór Nederlanders en Fransen.

Roemenië	330	39%
Nederland	165	19%
Frankrijk	76	9%
Polen	76	9%
Bulgarije	55	6%
Litouwen	32	4%
Slovakije	23	3%
Italië	20	2%
Verenigd Koninkrijk	15	2%
Kroatië	10	1%
Andere	55	6%

Voor cijfers over de BGV en de repatriëring van derdelanders, zie MyriaDoc #5: *Terugkeer, detentie en verwijdering van vreemdeling in België (2017), Een terugkeer, tegen welke prijs?* [www.myria.be/fr/publications/myriadocs-5-terugkeer-detentie-en-verwijdering](http://www.myria.be/fr/publications/myriadocs-5-terugkeer-detentie-en-verwijdering)

BrO:n: DVZ

## Het vrij verkeer van EU-burgers in de EU

Wat betreft de EU-28, in 2016:

- hebben 11,8 miljoen EU-burgers (tussen 20 en 64 jaar) gebruik gemaakt van hun recht op vrij verkeer om gedurende een of meerdere jaren in een ander EU-land te verblijven dan dat waarvan ze de nationaliteit hebben. Dit vertegenwoordigt 3,9% van de totale bevolking op arbeidsactieve leeftijd in de EU-28. Onder hen waren er 9,1 miljoen actief (loontrekkenden, zelfstandigen en werkzoekenden).
- Duitsland en het Verenigd Koninkrijk hebben de meeste EU-burgers ontvangen. Als de aantallen vergeleken worden volgens de bevolkingsgrootte van het land van verblijf komt België op een 5<sup>e</sup> plaats.
- Onder deze burgers zijn 50% vrouwen en 50% mannen. Volgens gegevens van 2015 komen de EU-burgers vooral uit Roemenië, Polen en het Verenigd Koninkrijk.

BrO:n: European Commission, 2017  
Annual report on Intra-EU labour mobility, pp 21-30

## Andere types economische migratie (EU en niet-EU)

### Gedetacheerde personen

Gedetacheerde werknemers in de zin van de verplichte voorafgaande verklaring in Limosa, zijn personen die naar België worden gestuurd om er tijdelijk of deeltijds te werken. Het gaat om werknemers die gewoonlijk in een ander land werken dan in België, en in een andere lidstaat zijn aangeworven dan in België. Zo'n verklaring wordt ook vereist voor elke zelfstandige die actief is in België, zonder er permanent te verblijven.

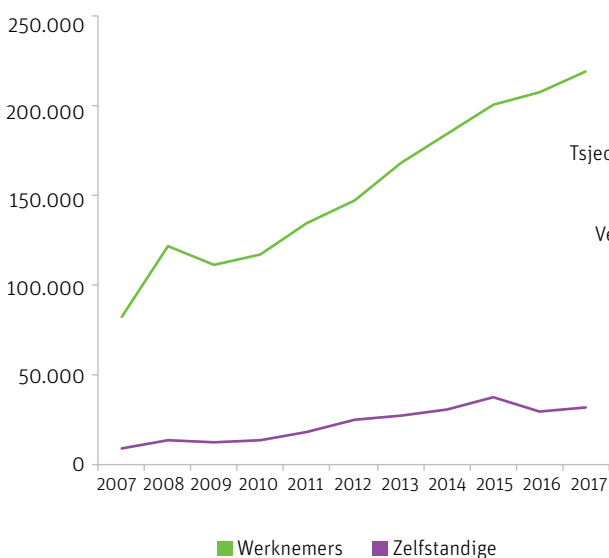
Deze gedetacheerden kunnen een EU-nationaliteit hebben of niet, en zijn in het algemeen niet onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid.

### Meer dan **244.000** gedetacheerden in België in 2017

In 2017 hebben **244.144** een detacheringsverklaring afgelegd in België (Limosa-aangifte), **215.732** als werknemers en **31.785** als zelfstandige (in een jaar kan een persoon zowel een verklaring als loontrekkende en als zelfstandige afleggen). Één detacheringsverklaring kan betrekking hebben op een periode van één dag tot een heel jaar.

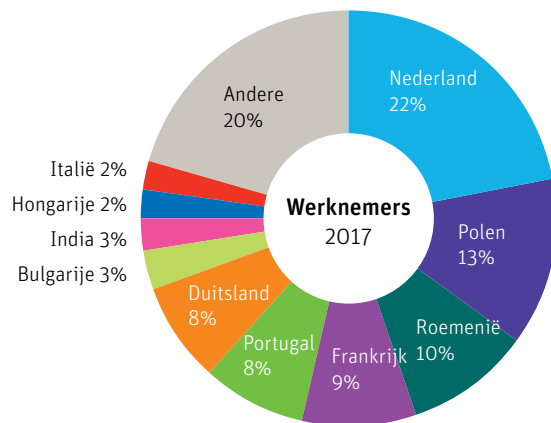
Tussen 2010 en 2017 is het aantal verklaarde gedetacheerde werknemers en zelfstandigen in België verdubbeld.

Gedetacheerde werknemers en zelfstandigen in België

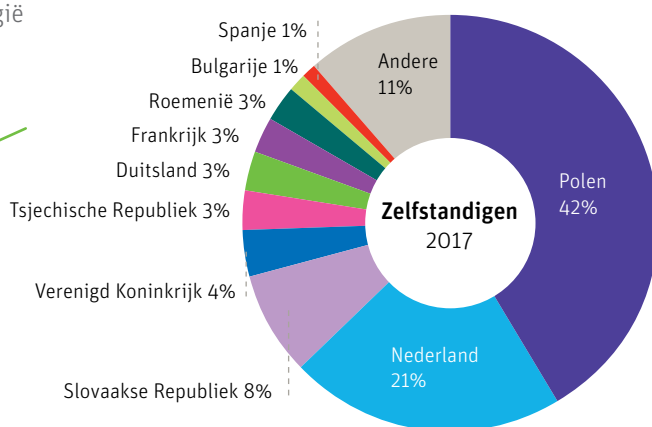


In 2017:

- De werknemers zijn vooral van Nederlandse (22%), Poolse (13%) en Roemeense (10%) nationaliteit. Onder de zelfstandigen vinden we vooral Polen (42%), Nederlanders (21%) en Slovaken (8%).
- Van de gerapporteerde gedetacheerde werknemers werkte ongeveer 4 op 10 in de bouwsector. Het aandeel van zelfstandigen is hier nog hoger, in 2017 werkten 7 van de 10 in deze sector.



**4,5%** van de gedetacheerde werknemers zijn vrouwen



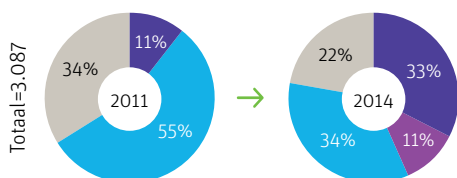
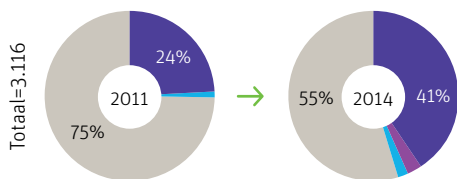
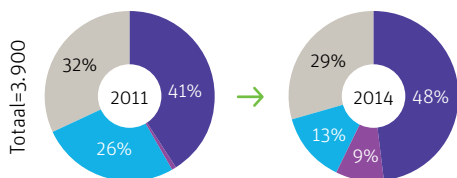
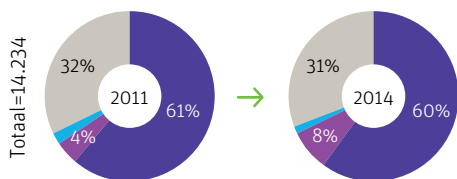
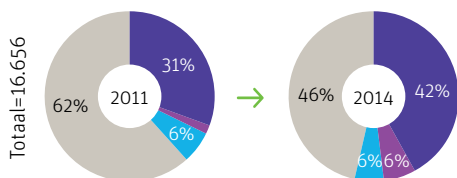
**3,5%** van de gedetacheerde zelfstandigen zijn vrouwen



# Gegevens over de sociaal-economische positie van vreemdelingen

Om te begrijpen hoe migranten integreren en evolueren op de arbeidsmarkt, is het interessant om te kijken naar de socio-economische positie van **personen die recent (in 2010) en voor het eerst werden ingeschreven in het Rijksregister**, alle nationaliteiten door elkaar gehaald (EU en niet-EU), in functie van het **verbleefsmotief**. Deze analyses geven hun positie op de arbeidsmarkt weer in 2011, of het jaar dat volgt op hun inschrijving in het Rijksregister en vergelijkt deze met hun socio-economische positie in 2014.

■ Actief (werknemer en zelfstandige) ■ Andere  
■ Werkzoekenden ■ Leefloon



■ Onder de personen die voor het eerst in het Rijksregister ingeschreven werden in 2010, om familiale redenen, is de verhouding van vrouwen die tewerkgesteld zijn (loontrekkenden en zelfstandigen) lager dan bij de mannen, behalve bij de nationaliteiten van de nieuwe EU-landen.



■ De toename van het aandeel werkenden geldt zowel voor mannen als vrouwen, die een eerste verblijfstitel gekregen hebben omwille van familiale motieven in 2010. Deze vaststelling geldt voor alle nationaliteiten.

Zie grafiek 75 p.146 van "Socio-economische monitoring 2017. Arbeidsmarkt en origine", FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia [www.emploi.belgique.be/moduleDefault.aspx?id=46761](http://www.emploi.belgique.be/moduleDefault.aspx?id=46761)

## Familiale redenen

**31%** van de personen die voor het eerst ingeschreven werden in het Rijksregister in 2010 om familiale redenen zijn het daaropvolgende jaar **tewerkgesteld**. **Drie jaar later** is dat **42%**. Het aantal werkzoekenden neemt toe maar het aantal dat geniet van een leefloon stagneert op 6%.

## Redenen met betrekking tot een bezoldigde activiteit

**61%** van de personen die voor het eerst zijn ingeschreven in het Rijksregister in 2010 om redenen van bezoldigde activiteiten, zijn het jaar dat volgt op de afgifte van hun verblijfstitel **tewerkgesteld**. **Drie jaar later blijft deze verhouding stabiel** (60%). Het aantal werkzoekenden neemt langzaam toe, van 5% tot 8%. Het aantal personen dat geniet van een leefloon blijft laag.

## Regularisatie-redenen

**41%** van de personen die voor het eerst zijn ingeschreven in het Rijksregister in 2010 omwille van een regularisatie (humanitair of medisch) zijn het daaropvolgende jaar **tewerkgesteld**. **Drie jaar later** is deze verhouding **48%** en het aantal werkzoekenden neemt toe tot 9%, terwijl het aantal personen dat **een leefloon ontvangt, zakt van 26% tot 14%**.

## Studie-redenen

**24%** van de personen die voor het eerst zijn ingeschreven in het Rijksregister in 2010 om studieredenen zijn het daaropvolgende jaar **tewerkgesteld**. **Drie jaar later** is deze verhouding **41%**. Het aantal werkzoekenden en personen die een leefloon ontvangen, blijft zeer laag.

## Redenen met betrekking tot internationale bescherming

**11%** van de personen die voor het eerst zijn ingeschreven in het Rijksregister in 2010 om redenen van internationale bescherming (erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden), zijn het daaropvolgende jaar **tewerkgesteld**. **Drie jaar later** is deze verhouding **33%**. De verhouding van werkzoekenden, nul tijdens het eerste jaar, stijgt na 3 jaar tot 11%. **Het aantal personen dat een leefloon ontvangt, daalt van 55% tot 34%**.

Deze cijfers zijn afkomstig van een kruising van de gegevens van het Rijksregister en die van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Ze geven de effectieve situatie weer van personen op de arbeidsmarkt op grond van hun administratieve data. De analyses werden gemaakt door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia in het kader van de "Socio-economische monitoring 2017. Arbeidsmarkt en origine".

Zie: hoofdstuk 5 van "Socio-economische monitoring 2017. Arbeidsmarkt en origine", FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia, pp 131-160. [www.emploi.belgique.be/moduleDefault.aspx?id=46761](http://www.emploi.belgique.be/moduleDefault.aspx?id=46761)



# Migratie van niet-EU-studenten

► Voor de gegevens met betrekking tot EU-burgers, zie Vrij verkeer van EU-burgers in België, eerder in dit hoofdstuk.

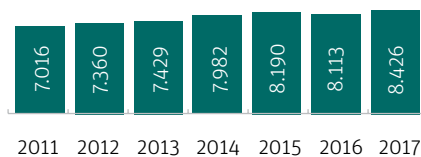
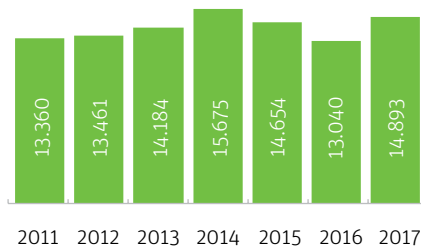
## Visa

In 2017:

- werden er **14.893** visa voor kort verblijf (visa C) toegekend omwille van studies, stages en conferenties. Dit is **8%** van het totaal aantal toegekende visa C.
- Er werden **8.426** visa voor lang verblijf (visa D) toegekend omwille van studies. Dit is **27%** van het totaal aantal toegekende visa D.
- Hoewel het weigeringspercentage gemiddeld **15%** is voor visa C en **20%** voor visa D, ligt het aantal weigeringen vaak hoger voor bepaalde nationaliteiten zoals Congolezen (33%) voor visa C en Kameroeners (53%) voor visa D.

► Meer gegevens over de visa, zie hoofdstuk Toegang tot het grondgebied

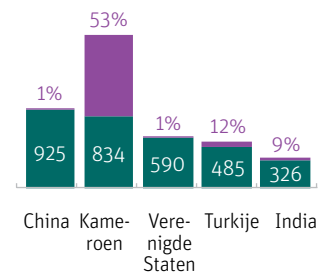
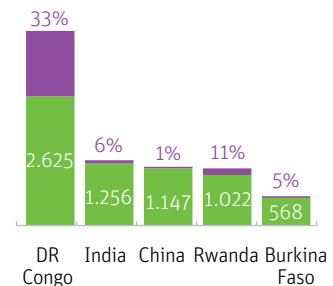
Visa voor kort verblijf (visa C) toegekend omwille van studies, stages of conferenties



■ Visa kort verblijf (Visas C)

■ Visa lang verblijf (Visas D)

Top 5 van de nationaliteiten waaraan een visum werd toegekend omwille van studies in 2017

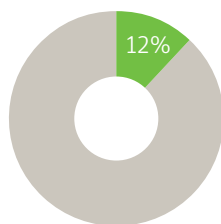


■ Weigering

BrO:n: FOD Buitenlandse Zaken, calculaties Myria

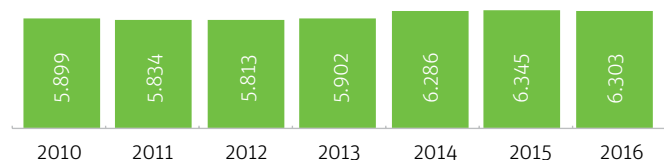
## Eerste verblijfstitels toegekend in 2016 om studieredenen

Aandeel in het geheel van de 1<sup>e</sup> verblijfstitels afgeleverd in 2016



- In **2016** werden **6.303** eerste verblijfstitels toegekend aan derdelanders om studieredenen. Dit is **12%** van de eerste verblijfstitels die in 2016 aan derdelanders toegekend werden.
- Tussen 2010 en 2016 merkt men een lichte toename van 7% in het aantal eerste verblijfstitels die worden toegekend omwille van studies.
- **Kameroen** en **China** zijn veruit de twee belangrijkste nationaliteiten in dit type eerste verblijfstitels in 2016. Voor Kameroen werd zelfs één eerste verblijfstitel op twee afgeleverd omwille van die reden in 2016.

Eerste verblijfstitels afgeleverd omwille van studies



Nationaliteit	Eerste verblijfstitels toegekend in 2016 op grond van onderwijs	% in vergelijking met andere nationaliteiten	% in vergelijking met andere redenen
Kameroen	799	13%	50%
China	750	12%	43%
Verenigde Staten	336	5%	15%
Turkije	283	4%	17%
Brazilië	249	4%	22%
India	245	4%	8%
Marokko	221	4%	4%
Canada	205	3%	35%
DR Congo	177	3%	14%
Vietnam	148	2%	47%
Andere	2.890	46%	8%
<b>TOTAAL</b>	<b>6.303</b>	<b>100%</b>	<b>12%</b>

BrO:n: DVZ-Eurostat



Meer weten over studie-migratie? Zie: Caestecker F. et Rea A., *Migreren voor een diploma. Studenten derdelanders in de EU in het hoger onderwijs in België*, Academia-Harmattan, Louvain-la-Neuve, 2012.

# 1. Recente ontwikkelingen

## 1.1. | Europa

- Op 28 juni 2017 keurde het Europees Parlement<sup>436</sup> het voorstel tot hervorming van de blue card-richtlijn<sup>437</sup> van de Europese Commissie goed. De richtlijn vereenvoudigt de mogelijkheid voor een blauwe kaarthouder in een lidstaat om naar een andere lidstaat te verhuizen, zonder dat hij opnieuw een volledig nieuwe aanvraag tot arbeidsvergunning en verblijf moet indienen. Daarnaast zal de blauwe kaart ook mogelijk zijn voor andere categorieën van vreemdelingen, zoals personen met internationale bescherming, maar ook asielzoekers<sup>438</sup>.
- De Europese Commissie wil in 2018 pilootprojecten rond arbeidsmigratie financieren. Samen met het bedrijfsleven wordt in kaart gebracht aan welke werknemers er in Europa een tekort is. Die werknemers worden dan langs officiële weg gerekruteerd in landen die meewerken aan gedwongen terugkeer van migranten in irregulier verblijf<sup>439</sup>.
- De Europese Commissie stelt voor om een *Europese Arbeidsautoriteit* op te richten. Deze Europese Arbeidsautoriteit moet werknemers, zelfstandigen, bedrijven en nationale overheden helpen de voordelen van het vrij personenverkeer optimaal te benutten en voor een eerlijke arbeidsmobiliteit zorgen. Het zal zich focussen op drie taken nl. het geven van informatie, de samenwerking tussen de bevoegde nationale instanties verbeteren en een bemiddelende rol opnemen bij grensoverschrijdende conflicten. Deze autoriteit wordt een nieuw gedecentraliseerd EU-agentschap. De Commissie hoopt dat de Europese Arbeidsautoriteit in 2019 volledig operationeel kan zijn<sup>440</sup>.

- In een arrest van 21 juni 2017<sup>441</sup> oordeelde het HvJ dat een derdelander in het bezit van een gecombineerde vergunning of single permit in een lidstaat recht heeft op sociale zekerheid, *in casu* kinderbijslag<sup>442</sup>. De **single permit richtlijn**<sup>443</sup> voorziet namelijk in een algemene regel van gelijke behandeling van derdelanders met de burgers van de lidstaat. Lidstaten mogen daar slechts beperkt van afwijken.
- Het HvJ oordeelde in het arrest van 6 februari 2018 dat door een andere rechter dan deze van de zendlidstaat van de werknemer een certificaat van de sociale zekerheid kan worden vernietigd of buiten beschouwing kan worden gelaten, wanneer de autoriteiten van de zendlidstaat er niet in slagen om binnen een redelijke termijn, nadat de vraag tot onderzoek werd gesteld door de lidstaat waar de werknemers tewerkgesteld zijn, het uitgereikte certificaat te herbekijken<sup>444</sup>. Het feit dat de werknemers in de zendlidstaat amper actief waren, wordt gezien als een misbruik van recht. Wanneer dit wordt vastgesteld, houdt de detachering op te bestaan. Het Hof breidt met deze uitspraak het begrip van **'oprechte samenwerking'** uit. Het principe impliceert ook wederzijds vertrouwen. Bijgevolg kan de zendlidstaat de gronden waarop het certificaat werd toegekend herbekijken en indien nodig het certificaat intrekken wanneer de gastlidstaat twijfels uit over de correctheid van de gronden waarop het certificaat is uitgereikt<sup>445</sup>.
- 23 lidstaten hebben informatie verstrekt over hun beleid en praktijk aangaande bepaalde aspecten van de studenten- en onderzoekersrichtlijn<sup>446</sup>: manieren waarop internationale studenten kunnen aantonen over voldoende bestaansmiddelen te beschikken, het gebruik van bevroren/geblokkeerde rekeningen bij internationale studenten en erkende agentschappen voor au-pairs<sup>447</sup>.

436 Europees Parlement, *Verslag over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan*, 28 juni 2017. Beschikbaar op: [www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2F%2FEP%2F%2FTEXT%2FBREPORT%2BA8-2017-0240%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0%2F%2FEN&language=EN](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2F%2FEP%2F%2FTEXT%2FBREPORT%2BA8-2017-0240%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0%2F%2FEN&language=EN).

437 Richtlijn 2009/50/EG van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan (hierna: blue card-richtlijn).

438 Zie ook: Kamer, vraag nr. 806 van mevrouw Katja Gabriëls, 10 februari 2017, QrVA 54 105.

439 Europese Commissie, *Staat van de Unie 2017 - Commissie presenteert volgende stappen naar krachtiger, doeltreffender en eerlijker migratie- en asielbeleid van de EU*, 27 september 2017. Beschikbaar op: [europa.eu/rapid/press-release\\_IP-17-3406\\_nl.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3406_nl.htm).

440 Europese Commissie, *Commissie presenteert voorstellen voor een Europese Arbeidsautoriteit en voor een bredere toegang tot sociale bescherming*, 13 maart 2018. Beschikbaar op: [europa.eu/rapid/press-release\\_IP-18-1624\\_nl.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-1624_nl.htm).

441 HvJ, *Kerly Del Rosario Martinez Silva t. Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) and Comune di Genova*, 21 juni 2017, C-449/16.

442 Dit volgens verordening (EG) nr. 883/2004 van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels.

443 Richtlijn 2011/98/EU van 13 december 2011 betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (hierna: single permit richtlijn).

444 HvJ, *Ömer Altun and Others, Absa NV and Others t. Openbaar Ministerie*, 6 februari 2018, C-359/16. Zie ook: HvJ, *Prejudiciële vraag in zaak C-359/16, Ömer Altun e.a., Absa NV e.a. t. Openbaar Ministerie*, Publicatieblad van de Europese Unie, 12 september 2016, C335/39.

445 HvJ, *National courts may, in cases of fraud, disregard social security certificates issued to workers posted within the EU*, Press release No 10/18, 6 februari 2018.

446 Richtlijn 2016/801/EU van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten (hierna: studenten- en onderzoekersrichtlijn).

447 EMN, *Derdelands studenten in de EU houden*, 20 september 2017.

## 1.2. | België

### Omzetting richtlijnen

- Wat betreft de omzetting van de **single permit richtlijn**, verklaarde de staatssecretaris voor Asiel en Migratie dat hij met een voorstel naar het parlement zou komen in januari 2018<sup>448</sup>. Op 2 februari 2018 werd het samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Federale Staat, de drie gewesten en de Duitstalige Gemeenschap met het oog op de gedeeltelijke omzetting van de single permit richtlijn. Door de Kamer werd op 15 maart 2018 het wetsontwerp, dat instemming met het samenwerkingsakkoord beoogt, aangenomen<sup>449</sup>. Eveneens werd door de Vlaamse overheid<sup>450</sup>, de Duitstalige gemeenschap<sup>451</sup> en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest<sup>452</sup> respectievelijk twee decreten en een ordonnantie aangenomen die de instemming met het samenwerkingsakkoord beogen. Enkel het Waalse gewest dient nog de nodige stappen in verband met dit samenwerkingsakkoord te ondernemen.
- Wat betreft de **studenten- en onderzoekersrichtlijn** is er naast het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018<sup>453</sup> dat met het instemmingsdecreet op 14 maart

Op 2 februari 2018 werd het samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Federale Staat, de drie gewesten en de Duitstalige Gemeenschap met het oog op de gedeeltelijke omzetting van de single permit richtlijn.

448 Kamer, antwoord van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, 4 oktober 2017, CRIV 54 COM 742.

449 Wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten, *Doc. Parl.*, Kamer 2017-18, Doc nr. 54K2933.

450 Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten, *BS* 4 april 2018.

451 Decreet houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten, gedaan te Brussel op 2 februari 2018, *BS* 30 april 2018.

452 Ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten, *BS* 24 april 2018.

453 Dit betreft het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018 tussen de Federale Staat, de drie gewesten en de Duitstalige gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten.

2018 in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd<sup>454</sup>, nog een extra samenwerkingsakkoord nodig, aangezien deze richtlijn eveneens bepalingen bevat inzake verblijf en werk voor korte duur. Deze bepalingen vallen buiten het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord single permit. Deze richtlijn zal dus pas volledig omgezet zijn na goedkeuring van het tweede samenwerkingsakkoord en indien nodig de samenhangende uitvoerende samenwerkingsakkoorden. Er werden nog geen stappen ondernomen door de overige overheden.

- De **intra-corporate transfer (ICT) richtlijn**<sup>455</sup> en de **seizoensarbeidersrichtlijn**<sup>456</sup> moesten al worden omgezet tegen respectievelijk november en september 2016. De staatssecretaris voor Asiel en Migratie verklaarde dat zijn diensten bezig zijn met de omzetting van deze richtlijnen, alsook de nieuwe blue card-richtlijn. Al deze richtlijnen vallen onder de toepassing van de single permit procedure. Deze richtlijnen zullen worden omgezet door middel van uitvoeringsakkoorden, wat minder tijdrovend is<sup>457</sup>. De staatssecretaris heeft<sup>458</sup> ook bevestigd<sup>459</sup> dat hij zal zorgen voor de omzetting van de richtlijn die het statuut van stagiairs regelt, samen met het statuut van de vrijwilligers en de au pairs. Op die manier zullen tegen het einde van 2018 alle EU-richtlijnen inzake arbeidsmigratie omgezet moeten zijn. In het Migratiewetboek, dat de staatssecretaris voorbereidt, zou een hoofdstuk worden gewijd aan het aspect “verblijf” dat samenhangt met de omzetting van bovengenoemde bepalingen.

### Gevolgen laattijdige omzetting

- De Europese Commissie heeft op 13 juli 2017 België voor het HvJ gedaagd voor de niet-omzetting van de **single permit richtlijn**, die tegen 25 december 2013 had moeten omgezet zijn. In November 2015 had de

454 Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten, aangenomen op 14 maart 2018.

455 Richtlijn 2014/66/EU van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming (hierna: intra-corporate transfer richtlijn).

456 Richtlijn 2014/36/EU van 26 februari 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op tewerkstelling als seizoenarbeider (hierna: seizoenarbeidersrichtlijn).

457 Voor deze richtlijnen zal zoals voor de studenten- en onderzoekersrichtlijn een extra samenwerkingsakkoord moeten worden gesloten.

458 Dit aangezien de uitvoerende samenwerkingsakkoorden niet door de parlementen moeten worden goedgekeurd, maar enkel door de regeringen.

459 Kamer, antwoord van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, 4 oktober 2017, CRIV 54 COM 742.

Commissie de zaak al voor het Hof gebracht, maar de procedure werd in april 2016 *on hold* gezet zodat België bijkomende informatie kon leveren. Ondertussen heeft België de richtlijn nog steeds maar gedeeltelijk omgezet, waardoor de Commissie besliste de zaak toch naar het Hof te verwijzen en een dwangsom te vragen van 70.828,80 euro per dag<sup>460</sup>.

- De Rechtbank van eerste aanleg in Luik<sup>461</sup> beval de afgifte van een verblijfskaart, op straffe van een dwangsom, aan een arbeidsmigrant omwille van de niet-omzetting van de single permit richtlijn. De Belgische staat ging in beroep tegen het vonnis. De zaak betrof een man die al een jaar werkte met een arbeidskaart B en wiens verblijfskaart A na een jaar niet werd verlengd door DVZ. De verzoeker bevond zich in een vicieuze cirkel. Het Waalse gewest weigerde een nieuwe arbeidskaart af te leveren omwille van zijn irregulier verblijf, terwijl DVZ zijn verblijf weigerde bij gebrek aan een arbeidskaart. De rechtbank oordeelde dat de man zich in irregulier verblijf bevond als gevolg van het systeem waarbij zowel de federale als de gewestelijke overheid een beslissing moeten nemen voordat een verblijf kan worden toegekend. De rechtbank meent dat dit systeem in strijd is met de single permit richtlijn, die België nog steeds niet omzette<sup>462</sup>.

## Andere evoluties

- De nieuwe **federale integratieplicht**<sup>463</sup>, in werking sinds 26 januari 2017, geldt nu ook voor bepaalde arbeidsmigranten. Bijgevolg zullen er door de arbeidsmigranten (behalve Turken<sup>464</sup>) integratie-inspanningen moeten worden aangetoond om hun verblijfsrecht te behouden. Voor arbeidsmigranten en hun familieleden is er echter op dit moment geen Vlaamse of Waalse inburgeringsplicht. Enkel in het Brussels gewest zijn de arbeidsmigranten niet vrijgesteld van integratievoorwaarden. Het is echter nog niet zeker of DVZ zal eisen dat arbeidsmigranten ook een Vlaams of Waals inburgeringstraject moeten volgen, aangezien werken wordt aanzien als een erkende integratie-inspanning.

- Op 29 augustus 2017 sloten de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en de Waalse minister van Werk **een samenwerkingsovereenkomst die asielzoekers sneller aan werk moet helpen**. De overeenkomst moet de samenwerking tussen Fedasil en FOREM versterken zodat asielzoekers naar werk begeleid worden (onder meer door informatiesessies te geven in de opvangcentra). In oktober 2016 werd een gelijkaardige samenwerking afgesloten tussen de VDAB en Fedasil. De staatssecretaris wil ook nog een gelijkaardig akkoord sluiten met het Brussels gewest<sup>465</sup>. De gesprekken met ACTIRIS zijn lopende. De staatssecretaris voor Asiel en Migratie bevestigde bovendien het bestaande beleid van 2013 ten aanzien van de opvang voor asielzoekers die zijn tewerkgesteld en een eigen inkomen hebben<sup>466</sup>.
- Sinds 2 november 2017 zijn familieleden van een langdurig ingezetene in een andere lidstaat van de Europese Unie met een tweede verblijf in België vrijgesteld van een arbeidskaart op voorwaarde dat de langdurig-ingezetene zelf ook vrijgesteld is.
- In het zomerakkoord van 2017 behandelde de ministerraad onder meer de wet houdende diverse bepalingen inzake werk. Op 15 februari 2018 traden enkele maatregelen in werking waaronder de CAO-wet<sup>467</sup> die wordt uitgebreid tot ambassadepersoneel<sup>468</sup>. Hierdoor wordt hun rechtspositie versterkt.
- De RvV stelde in een arrest van 7 april 2017 dat terugkeren naar het land van herkomst tijdens de schoolvakantie om een studentenvisum aan te vragen zonder de lopende studies te onderbreken niet realistisch is<sup>469</sup>.
- In een arrest van 22 juni 2017 stelde de RvV dat de vreemdelingenwet niet verbiedt dat een student uit een derde land van studierichting verandert<sup>470</sup>.

460 Europese Commissie, *Legal migration: commission refers Belgium to the Court of Justice for failing to provide common rules for non-EU workers*, 13 juli 2017. Beschikbaar op: [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-17-1953\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1953_en.htm) en HvJ, *Commissie t. België*, aanhangig, C-564/17.

461 Rechtbank Eerste Aanleg Luik, 3 februari 2017, rolno. 17/17/C.

462 Zie ook: [www.agii.be/nieuws/rechtbank-luik-beveelt-afgifte-verblijfskaart-aan-arbeidsmigrant-wegens-niet-omzetting-single](http://www.agii.be/nieuws/rechtbank-luik-beveelt-afgifte-verblijfskaart-aan-arbeidsmigrant-wegens-niet-omzetting-single).

463 Art. 1/2 van de vreemdelingenwet, ingevoegd door de wet van 18 december 2016 tot invoering van een algemene verblijfsvoorwaarde in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

464 Dit omwille van de associatieovereenkomst die tussen de EEG en Turkije is gesloten. Zie: Besluit van de Raad van 23 december 1963 houdende sluiting van de Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije (64/732/EEG).

465 Zie: [www.knack.be/nieuws/belgie/fedasil-en-forem-sluiten-samenwerkingsakkoord-voor-activering-asielzoekers/article-belga-893589.html](http://www.knack.be/nieuws/belgie/fedasil-en-forem-sluiten-samenwerkingsakkoord-voor-activering-asielzoekers/article-belga-893589.html), [www.fedasil.be/fr/actualites/collaboration-entre-le-forem-et-fedasil](http://www.fedasil.be/fr/actualites/collaboration-entre-le-forem-et-fedasil) en <https://emnbelgium.be/fr/nouvelles/une-declaration-d'intention-ete-signee-entre-le-secretaire-detat-lasile-et-la-migration-et>. Zie ook voor cijfers van tewerkstelling van asielzoekers: Kamer, antwoord van de staatssecretaris van Asiel en Migratie, op parlementaire vraag nr. 933 van de heer Denis Ducarme, 14 april 2017, QRVA 54 114.

466 Kamer, antwoord van de staatssecretaris van Asiel en Migratie, op parlementaire vraag nr. 662 van mevrouw de Monica De Coninck, 23 mei 2017, QRVA 54 118.

467 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, BS 15 januari 1969.

468 Artikel 2 wet 15 januari 2018 houdende diverse bepalingen inzake werk, BS 5 februari 2018.

469 RvV, 7 april 2017, nr. 185 186. Zie ook: [www.agii.be/nieuws/aanvraag-studentenvisum-tijdens-schoolvakantie-niet-realistisch-volgens-rvv](http://www.agii.be/nieuws/aanvraag-studentenvisum-tijdens-schoolvakantie-niet-realistisch-volgens-rvv).

470 RvV, 22 juni 2017, nr. 188 766. Zie ook [www.agii.be/nieuws/verandering-van-studierichting-geen-reden-om-verblijf-derdelands-student-te-beeindigen](http://www.agii.be/nieuws/verandering-van-studierichting-geen-reden-om-verblijf-derdelands-student-te-beeindigen).



## Aanbeveling

Myria beveelt de regering aan om de Dienst Vreemdelingenzaken op te dragen jaarlijks de cijfers te publiceren betreffende de verblijfsmotieven van de EU-burgers. Op dit ogenblik worden alleen maar regelmatig gegevens uitgebracht betreffende de verblijfstitels die uitgereikt worden aan EU-onderdanen om familiale redenen, terwijl voor derde landers de gegevens beschikbaar worden gemaakt met betrekking tot alle verblijfsredenen, met name door Eurostat. De motieven achter de verblijfstitels worden in het rijksregister bijgehouden voor alle vreemdelingen, ook voor EU-burgers, maar geen enkele instelling is belast met de jaarlijkse rapportering hierover. Een systematische publicatie van deze gegevens zou een beter zicht geven op de migratiestromen van EU-burgers naar België en het mogelijk maken de migratiemotieven van derdelanders en EU-burgers te vergelijken.



## Externe bijdrage: Illegale tewerkstelling van onderdanen van derde landen in België

*Belgisch Contactpunt van het Europees  
Migratienetwerk (EMN)*

In 2017 heeft het Belgisch Contactpunt van het Europees Migratienetwerk (EMN) **een studie gepubliceerd over de illegale tewerkstelling van onderdanen van derde landen**<sup>471</sup> in wettig of onwettig verblijf in België. De studie, die werd geschreven door Philippe Vanden Broeck (FOD Werkgelegenheid), in samenwerking met het Belgische Contactpunt van het EMN, analyseert het nationaal beleid en praktijken om dit fenomeen te voorkomen, identificeren en bestraffen, evenals de gevolgen en mogelijke oplossingen voor de tewerkgestelden.

De studie benadrukt dat illegale tewerkstelling in België een bron van bezorgdheid is vanwege de talrijke **negatieve gevolgen** die het fenomeen teweegbrengt, met name wat betreft de niet-naleving van de rechten van werknemers en de risico's van uitbuiting, maar eveneens de gederfde inkomsten voor de overheidsfinanciën en oneerlijke concurrentie. De omvang van de illegale tewerkstelling in België blijft echter **moeilijk in te schatten** vanwege de clandestiene en complexe aard van het verschijnsel.

De studie merkt op dat de **illegaal tewerkgestelde werknemers** het recht hebben om onbetaalde lonen van hun werkgever terug te vorderen, dat zij een klacht tegen hun werkgever kunnen indienen en hun rechten voor de rechtbank kunnen verdedigen. Derden (waaronder Myria) kunnen gerechtelijke stappen ondernemen namens een onderdaan van een derde land in onwettig verblijf.

Niettemin wijst de studie erop dat onderdanen van derde landen (en specifiek diegenen in onwettig verblijf) vaak **verschillende barrières moeten overwinnen**, zo kennen ze niet altijd hun rechten, kan de toegang tot rechtsmiddelen moeilijk zijn en kunnen ze terughoudend zijn om een klacht in te dienen of samen te werken met de politie of inspectiediensten. Zo blijkt namelijk dat onderdanen van derde landen (en specifiek diegenen in onwettig verblijf) vaak bang zijn van de mogelijke gevolgen van het illegaal tewerkgesteld zijn, voornamelijk wat betreft hun vooruitzichten op verblijf op het grondgebied.

Verschillende ngo's pleiten voor de oprichting van een contactpunt om buitenlandse werknemers op **vertrouwelijke basis** bij te staan en te informeren over hun rechten.

De afgelopen jaren zijn er veel maatregelen genomen om illegale tewerkstelling te bestrijden. Dit omvat **preventie- en voorlichtingsmaatregelen** gericht op werkgevers en werknemers door de overheden, vakbonden of ngo's. Bovendien is er een solide institutioneel en juridisch kader gecreëerd om **illegale tewerkstelling te identificeren en te bestraffen**, met name door de invoering van het Sociaal Strafwetboek van 2010. Hierin worden onder bepaalde voorwaarden boetes voorzien voor werknemers, in wettig en onwettig verblijf, die illegaal tewerkgesteld zijn.

471 Belgisch Contactpunt van het Europees Migratienetwerk, *The illegal employment of third-country nationals in Belgium*, juli 2017: [https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/FINAL%20BE%20study%20Illegal%20Employment%20of%20TCNs\\_1.pdf](https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/FINAL%20BE%20study%20Illegal%20Employment%20of%20TCNs_1.pdf).

De Nationale Contactpunten van EMN in andere lidstaten en Noorwegen hebben ook nationale studies over hetzelfde onderwerp gepubliceerd. Op basis van alle nationale studies is ook een vergelijkende synthese-studie op Europees niveau gepubliceerd. Deze onderzoeken zijn beschikbaar op: [https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/reports/studies\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/studies_en).



## Vreemdeling in zijn gemeente

### Lange wachttermijnen voor inschrijving van EU-burgers en familie in gemeenten

De richtlijn 2014/54/EU<sup>472</sup> heeft als doel de belemmeringen op het vrij verkeer en discriminatie op grond van nationaliteit voor EU-werknemers en hun familieleden op verschillende vlakken weg te werken. In artikel 3 van deze richtlijn wordt vastgelegd dat de lidstaten de nodige maatregelen dienen te nemen om werknemers in de Unie te beschermen tegen een nadelige behandeling of nadelige gevolgen.

De inschrijving van EU-burgers in sommige steden en gemeenten is niet het voorwerp van de richtlijn in strikte zin. Echter heeft het bekomen van domiciliëring op verschillende domeinen een invloed. De termijnen om zich te kunnen inschrijven zijn vaak zeer lang en de EU-burgers en hun familieleden ontvangen ondertussen geen (voorlopige) verblijfsdocumenten waardoor zij moeilijkheden kunnen ondervinden bij de uitoefening van hun recht op vrij verkeer, bijvoorbeeld het openen van een bankrekening, inschrijving bij een ziekenfonds, werken ...

### Case

Een Spaanse vrouw stuurde een email naar de stad waar ze woont om een afspraak voor haar inschrijving te maken (deze procedure is opgelegd door de stad). Drie maanden later had ze nog steeds geen reactie van de stad ontvangen. Toen de stadsdiensten gecontacteerd werden, bleek dat ze haar email nergens konden terugvinden. Hierdoor kreeg de vrouw pas na vier maanden een afspraak en een bijlage 19 en moest ze bijgevolg vier maanden wachten om zich te kunnen inschrijven als werkzoekende.

De lange wachttermijnen voor inschrijving bij de gemeenten vormen een schending van het recht op vrij verkeer van de EU-burger. Het recht op vrij verkeer houdt namelijk in dat een EU-burger het recht heeft om werk te zoeken in een andere lidstaat van de Europese Unie, er te werken zonder werkvergunning, in dat land te wonen als ze er werken, er te verblijven wanneer de EU-burger er niet meer werkt en dezelfde behandeling te krijgen als burgers van dat land op het gebied van werk, arbeidsomstandigheden en alle andere sociale en fiscale voordelen<sup>473</sup>. Dit recht op vrij verkeer opent conform artikel 6 van de richtlijn vrij verkeer<sup>474</sup> een verblijfsrecht voor maximaal drie maanden. EU-burgers dienen aan geen andere voorwaarden of formaliteiten te voldoen behoudens de verplichting in het bezit te zijn van een geldige identiteitskaart.

**De lange wachttermijnen voor inschrijving bij de gemeenten vormen een schending van het recht op vrij verkeer van de EU-burger.**

Echter wordt door de richtlijn vrij verkeer de verplichting opgelegd aan de EU-burger en hun familieleden zich bij de autoriteiten in te schrijven wanneer ze langer dan drie maanden in een lidstaat verblijven. Dit kunnen ze doen aan de hand van hun identiteitskaart. Afhankelijk van hun statuut moeten zij vervolgens bepaalde documenten voorleggen. Behoudens deze documenten mogen er geen andere documenten worden gevraagd. De richtlijn stelt uitdrukkelijk dat de autoriteiten **onmiddellijk** een verklaring van inschrijving moeten afgeven, waarin naam en adres van de ingeschreven persoon en de datum van inschrijving worden vermeld<sup>475</sup>.

In België dienen een EU-burger en zijn familieleden zich aan te melden bij de gemeente binnen de tien dagen na aankomst indien ze minder dan drie maanden in het land zullen verblijven. De gemeente zal een bijlage 3ter (melding van aanwezigheid) afleveren.

Wanneer een EU-burger en zijn familieleden langer dan drie maanden in België willen verblijven moeten deze bij de gemeente een 'verklaring van inschrijving' doen. Dit dient te gebeuren binnen de drie maanden na aankomst. Er kan dus besloten worden dat de verklaring van inschrijving reeds kan gebeuren vanaf de eerste dag dat de EU-burger en zijn familieleden zich op het grondgebied bevinden. De gemeente geeft dan respectievelijk een bijlage 19 of bijlage 19ter (voor een derdelands familielid) af. Deze **bijlage 19**

472 Richtlijn 2014/54/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende maatregelen om de uitoefening van de in de context van het vrije verkeer van werknemers aan werknemers verleende rechten te vergemakkelijken, 16 april 2014.

473 Artikel 45 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

474 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, 29 april 2004 (hierna: richtlijn vrij verkeer).

475 Artikel 8, *Ibid.*

**of bijlage 19ter** is een **aanvraag voor een verklaring van inschrijving**. De gemeente schrijft vervolgens de EU-burger en zijn familieleden in het Wachtregister in. Daarna doet de gemeente een woonstcontrole. Als de woonstcontrole positief is, schrijft de gemeente de EU-burger en zijn familieleden over van het Wachtregister naar het Vreemdelingenregister. Binnen de drie maanden na afgifte van de bijlage 19 moet de EU-burger de nodige documenten voorleggen. Indien hij aan alle voorwaarden voldoet, krijgt hij een elektronische verblijfskaart E. Zijn derdelandse familieleden krijgen een elektronische verblijfskaart F.

Zoals blijkt uit de praktijk worden er door bepaalde Belgische gemeenten pas na verschillende maanden een verklaring van inschrijving afgeleverd. Vaak kampen de gemeenten met te weinig personeel om de onmiddellijke afgifte van een bijlage 19 of bijlage 19ter te kunnen garanderen. Ook in de fase na de afgifte van een bijlage 19 of bijlage 19ter blijkt een vlotte aflevering van de elektronische verblijfskaarten E en F vertragingen op te lopen. De woonstcontroles, die worden uitgevoerd door wijkagenten, nemen vaak veel tijd in beslag. Dit zorgt ervoor dat de inschrijving van EU-burgers in de gemeente een problematiek vormt bij het uitoefenen van het recht op vrij verkeer. Aan de EU-burger of aan zijn familieleden wordt vaak gevraagd om een verklaring van inschrijving of een elektronische verblijfskaart voor te leggen. Dit gebeurt onder andere bij het openen van een bankrekening, inschrijving bij een ziekenfonds, werken ... Indien de EU-burger of zijn familieleden niet over deze documenten beschikken, worden ze rechtstreeks beperkt in de uitoefening van hun recht op vrij verkeer.

## Aanbevelingen aan de gemeenten

In het licht van de richtlijn 2014/54 beveelt Myria aan dat de gemeenten de termijnen respecteren en onmiddellijk een bijlage 19 of bijlage 19ter afleveren indien de EU-burger en zijn derdelandse familieleden zich bij de gemeente aanbieden voor hun inschrijving.

Myria vraagt om de inschrijvingsprocedures voor EU-burgers te onderwerpen aan een onderzoek op efficiëntie, zodat ze een minder grote belemmering vormen voor het vrij verkeer van personen binnen de EU.